

BG

BG

BG

КОМИСИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ОБЩНОСТИ

Брюксел, 27.11.2009
COM(2009)658 окончателен

Предложение за

РЕШЕНИЕ НА СЪВЕТА

допълващо Кодекса на шенгенските граници по отношение на наблюдението на морските външни граници в контекста на операцияното сътрудничество, координирано от Европейската агенция за управление на операцияното сътрудничество по външните граници

Обяснителен меморандум

1. КОНТЕКСТ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

1.1. История на досието

През 2007 г. Комисията подготви проучване, анализиращо международната правна рамка за наблюдение на външните морски граници и пречките за нейното ефективно изпълнение. След това Комисията натовари неофициална група, състояща се от експерти от държавите-членки, Frontex, Върховния комисариат на ООН за бежанците и Международната организация за миграция, със задачата да съставят насоки за морските операции на Frontex.

През септември 2007 г. Съветът в състав „Правосъдие и вътрешни работи“ изрази своята подкрепа за тази група. Той покани „Комисията, Frontex и държавите-членки да завършат приоритетно анализа на морското право, от значение за съвместните операции на Frontex, и [прикани] Комисията да докладва за това пред Съвета преди края на годината“.

Групата проведе пет срещи между юли 2007 г. и април 2008 г. и състави „Проект за насоки за морските операции на FRONTEX“. Участниците не можаха да се споразумеят по въпроси като последствията за човешките права и правата на бежанците, ролята на Frontex и предварителното определяне на местата за сваляне на мигрантите от плавателни съдове.

Убедена че различията между държавите-членки не биха могли да доведат до определяне на насоки, Комисията подготви проекторешение въз основа на резултатите, постигнати от неофициалната група. Проектът се основаваше на член 12 от Кодекса на шенгенските граници, който позволява на Комисията да приема правила за наблюдение на границата в съответствие с процедура на комитологията (регулаторен комитет в Европейския парламент, упражняващ право на проверка).

1.2. Консултация с комитета по Кодекса на шенгенските граници

Проекторешението беше представено за обсъждане пред комитета по Кодекса на шенгенските граници на 23 – 24 февруари 2009 г. Няколко държави-членки се противопоставиха твърдо на проекта, най-вече поради факта, че той надвишава правомощията, дадени на Комисията от Кодекса на шенгенските граници. Други държави-членки обаче изразиха твърда подкрепа, особено по отношение защитата на човешките права и правата на бежанците. Някои държави-членки още не бяха завършили вътрешните си консултации, но също имаха резерви относно проекта.

С оглед на заключенията на Европейския съвет от юни 2009 г., които подчертаха нуждата от „укрепване на операциите по граничен контрол, координирани от агенцията, и от ясни правила за съвместно патрулиране и сваляне от борда на спасени лица“, Комисията реши да продължи процедурата по комитологията. На 19 октомври на Комитета беше представена изменена версия на проекторешението, взимаща под внимание някои от опасенията, изразени от държавите-членки. Основните промени се отнасят до:

- Насоките бяха изцяло възпроизведени в приложение, което ще бъде част от оперативен план, определен от участващите държави-членки и от агенцията Frontex.
- Принципът за неотблъскване беше формулиран отново и ще се отнася до случаи, в които съществуват основателни причини да се смята, че лицата ще бъдат подложени на преследване или други видове нехуманно или унижително отношение.
- Разпоредбата за прихващане, издирване и спасяване в контекста на операциите по наблюдение беше опростена.
- Проектът дава приоритет на свалянето в трети страни (при спазване на принципа за неотблъскване); ако това не е възможно, свалянето трябва да се осъществи в най-близкото от географска гледна точка място.

На срещата от 19 октомври Комитетът беше приканен да даде официално становище по проекторешението. Осем държави-членки гласуваха за проекта, което представлява общо 67 гласа. Седем държави-членки гласува против, което представлява общо 116 гласа. Четири държави-членки се въздържаха. Пет държави-членки не бяха представявани. Прагът, необходим за издаване на становище на Комитета (223 гласа) не беше достигнат.

2. ОСНОВАНИЕ И ЦЕЛИ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

Предложението представлява следващ етап от процедурата по комитология, която изисква от Комисията без отлагане да представи на Съвета и на Европейския парламент предложение за решение на Съвета, съдържащо текста на проекта, поставен за гласуване в Комитета.

Целта на предложението е да гарантира, че международните правила, от значение за операциите по наблюдение на морските граници, извършвани под оперативната координация на агенция Frontex (Конвенцията за морското право, конвенциите за безопасност по море, за търсене и спасяване, международното право за бежанците и човешките права), се прилагат еднакво от всички държави-членки, участващи в операциите. С него се цели създаването на регулаторна основа, необходима за да може една държава-членка да извършва наблюдение на морската граница на друга държава-членка.

Необходимостта от „ясни правила за участие при съвместни морски операции, като надлежно се осигурява закрила за пътуващите в смесени потоци, които имат нужда от нея, в съответствие с международното право“ беше посочена отново в заключенията на Европейския съвет от 29 — 30 октомври 2009 г.

Проектът се стреми конкретно да отговори на следните проблеми:

- Някои държави-членки, членове на Европейския парламент, учени и асоциации зададоха въпрос дали основните човешки права и правата на бежанците се спазват по време на операциите на Frontex (особено по отношение на забраната за връщане и достъпа до процедури за даване на убежище). Те се питат кои закони важат в тези случаи, особено в открито море, и какви са гаранциите, че правата наистина се спазват. Наистина съществува задължение за спазване на основните права при прилагане на Кодекса на шенгенските граници, но това не е изрично посочено по

отношение на операциите по наблюдение. Що се отнася до принципа за невръщане, съществуват различия между тълкуванията на държавите-членки на този принцип на международното право, като някои държави-членки например оспорват неговото прилагане в международни води.

- Предложението цели задължението за зачитане на основните права и правата на бежанците да бъде изрично посочено за операциите по наблюдение, координирани от агенция Frontex. Накрая предложението въвежда забрана за връщане на лица, заплашени от преследване или други видове нехуманно или унижително отношение. Тази забрана ще се прилага независимо от статута на морските води, в които лицата са се намирали.
- Предложението за решение създава правна основа за закон на Общността за упражняване на набор от правомощия, необходими за ефективното прилагане на член 12 от Кодекса за шенгенските граници, като претърсване и прихващане на плавателни съдове. Така се уточняват условията, при които такива мерки могат да се вземат в различните морски зони, включително международните води. Тези условия включват съответните разпоредби на международното право, като с това способстват за ефективното и еднакво извършване на операциите на Frontex (разрешение на крайбрежната държава, установяване на флага, под който корабът плава, разрешение от държавата по флаг, плавателни съдове без флаг и т.н.).
- Повечето от морските операции, координирани от Frontex, се превръщат в операции по търсене и спасяване. Въпреки това Frontex не е агенция за търсене и спасяване; нейната задача е да спомогне за прилагане на правилата за граничен контрол. На практика фактът, че операциите се превръщат в операции по търсене и спасяване, ги изважда от обхвата на координацията на Frontex и правото на Общността. Задължението да се предостави помощ по море и отговорностите на органите за търсене и спасяване се определят от международното право, но тези разпоредби не се тълкуват или прилагат еднакво от държавите-членки.
- Предложението за решение има за цел да осигури спазване на международното задължение за оказване на помощ и прилагането на системата SAR за търсене и спасяване. То установява принципа за сътрудничество с органите за търсене и спасяване още преди началото на операцията. То посочва също с кой орган за търсене и спасяване да се установи връзка в случаите, когато няма връзка с отговорния орган, така че всички екипи, участващи в операцията да се свържат с един и същ SAR орган.
- Друга разлика между държавите-органи е начинът, по който те определят дали дадена ситуация изисква помощ: за някои държави-членки плавателният съд следва да бъде в опасност от потъване; за други е достатъчно съдът да бъде негоден за плаване по море; някои държави-членки изискват лицата на борда да отправят молба за помощ, докато други не изискват това. Предложението се основава на системата SAR и предвижда, че веднага щом възникне въпрос за безопасността на плавателния съд или на лице в него следва да се осъществи връзка с органите за търсене и спасяване и да им се предостави цялата информация, необходима за определяне на това дали става дума за ситуация по търсене и спасяване.

- Определянето на мястото, където спасените лица трябва да бъдат отведени, е труден въпрос и се разглежда като една от слабостите на системата SAR. Измененията от 2004 г. изискват от всички държави да сътрудничат за разрешаване на ситуации по търсене и спасяване; държавата, отговаряща за района на търсене и спасяване, следва да реши в сътрудничество с останалите държави къде да бъдат отведени спасените лица. Една държава-членка не прие тези изменения. Особени разногласия предизвика въпросът къде да бъдат свалени спасените лица, ако държавата, отговаряща за района на търсене и спасяване не успее да изпълни задълженията си в това отношение. Някои държави-членки с нежелание взимат участие в операциите, тъй като се страхуват, че ще им се наложи да приемат спасените лица в своята държава. Предложението за решение цели да разреши подобни ситуации, като посочи, че когато свалянето на лицата в трета държава не е възможно, то ще се осъществи в държавата-членка домакин на операцията.

3. ПРАВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

3.1. Правна основа

Правната основа на предложението е член 12, параграф 5 от Регламент (ЕО) на Европейския парламент и на Съвета № 562/2006 от 15 март 2006 г. за създаване на Кодекс на Общността за режима на движение на лица през границите (Кодекс на шенгенските граници)¹, който дава право на Комисията да приема допълнителни правила за наблюдение в съответствие с регулаторната процедура, като Европейският парламент упражнява право на проверка.

Предложението се отнася до наблюдението на морските граници в контекста на операциите на Frontex, чийто мандат включва подпомагане на оперативното сътрудничество между държавите-членки при прилагането на Кодекса на шенгенските граници. Това са операции съгласно Кодекса на границите, които се координират от агенция на Общността и разходите за които се плащат от бюджета на Общността. Приемането на допълнителни разпоредби за наблюдението съгласно процедурата на комитологията се посочва изрично в член 12 от Кодекса. Когато наблюдението се отнася до морските граници, очевидно е, че следва да се спазва международното морско право. Също така операциите не могат да се провеждат в нарушение на човешките права, включително правата на бежанците, както е посочено в Кодекса.

Предложението стриктно се придържа към тази международна правна рамка: то цели да укрепи спазването на тези принципи при провеждане на операциите, като същевременно въвежда определена степен на уеднаквяване на прилагането на правната рамка от всички оперативни екипи, участващи в тези операции.

3.2. Субсидиарност и пропорционалност

Предложението за решение е свързано с област, която не попада в обхвата на изключителната компетентност на Общността и затова попада в обхвата на принципа на субсидиарност. То трябва да спазва и принципа на пропорционалност.

Целите на предложението не могат да се осъществят от държавите-членки индивидуално и изискват приемане на разпоредби на Общността.

¹ ОВ L 105, 13.4.2006 г., стр. 9.

Предложението се отнася до наблюдението на морските граници в контекста на оперативното сътрудничество, координирано от агенция Frontex, и не се отнася до дейностите по наблюдение, извършвани индивидуално от държавите-членки или в сътрудничество извън тази рамка.

3.3. Избор на правни инструменти

Предложен инструмент: Решение на Съвета.

Като правен инструмент бе избрано решение, тъй като предложението цели да създаде задължения за държавите-членки, към които е адресирано, в частност при извършване на наблюдение на външните граници в контекста на оперативното сътрудничество, координирано от Frontex.

3.4. Съдържание

Член 1 посочва, че наблюдението на морските граници в контекста на операциите на Frontex следва да се извършва съгласно насоките, посочени в приложението, които следва да се включват в оперативния план за всяка операция.

- В раздел 2 се дава кратко описание на съдържанието на приложението.

4. СЪГЛАСУВАНОСТ С ПОЛИТИКИТЕ НА ОБЩНОСТТА

Предложението е съгласувано с другите политики на Общността и в частност с външната политика на Европейския съюз и общата транспортна политика. То е съгласувано също така с интегрираната морска политика на Европейския съюз.

5. КОНСУЛТАЦИИ И ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО

5.1. Външни консултации

Предложението за решение се основава до голяма степен на резултатите, представени от неофициалната група по проекта, организирана от Комисията през 2007 г. и 2008 г., в която участваха експерти от държавите-членки, Frontex, Върховния комисариат на ООН за бежанците и Международната организация за миграция.

5.2. Оценка на въздействието

Оценка на въздействието не беше направена, тъй като предложението главно възпроизвежда и пояснява вече съществуващи международни и общностни разпоредби.

6. ОЦЕНКА

Не се планира оценка на прилагането на решението.

7. ФИНАНСОВА ОБОСНОВКА И ОЦЕНКА НА РИСКОВЕТЕ ОТ ИЗМАМИ

Мярката не налага финансова или административна тежест върху Общността. Предложението няма да окаже въздействие върху бюджета на Общността.

8. СПЕЦИАЛНИ СТАНОВИЩА НА НЯКОИ ДЪРЖАВИ-ЧЛЕНКИ И АСОЦИИРАНИ СТРАНИ

Това предложение доразвива достиженията на правото от Шенген. Следователно трябва да бъдат взети предвид следните последици по отношение на различните протоколи:

- **Обединено кралство и Ирландия:** Настоящото предложение цели да доразвие разпоредбите на достиженията на правото от Шенген, в които Обединеното кралство и Ирландия не участват в съответствие с Решение 2000/365/ЕО на Съвета от 29 май 2000 г. относно искането на Обединеното кралство Великобритания и Северна Ирландия да участва в някои разпоредби от достиженията на правото от Шенген и с Решение 2002/192/ЕО на Съвета от 28 февруари 2002 г. относно искането на Ирландия да участва в някои разпоредби от достиженията на правото от Шенген. Тези държави-членки не участват в приемането на настоящото решение, не са обвързани от него и не го прилагат.
- **Дания:** Това предложение ще замени Регламент (ЕО) № 562/2006. Тъй като регламентът цели да доразвие разпоредбите на достиженията на правото от Шенген съгласно разпоредбите на Глава IV от Част трета от Договора за създаване на Европейската общност, Дания, в съответствие с член 5 от протокола за позицията на Дания, приложен към Договора за Европейския съюз и Договора за създаване на Европейската общност, уведоми за транспонирането на този регламент в националното си законодателство с писмо от 8 юни 2006 г. Следователно по силата на международното право Дания е длъжна да прилага настоящото решение.
- **Норвегия и Исландия:** Настоящото предложение представлява доразвиване на разпоредбите на достиженията на правото от Шенген по смисъла на споразумението, сключено между Съвета на Европейския съюз, от една страна, и Република Исландия и Кралство Норвегия, от друга страна, за тяхното асоцииране в процеса на изпълнение, прилагане и развитие на достиженията на правото от Шенген².
- **Швейцария:** Настоящото предложение представлява развитие на разпоредбите на достиженията на правото от Шенген по смисъла на Споразумението между Европейския съюз, Европейската общност и Конфедерация Швейцария за асоцииране на Конфедерация Швейцария към въвеждането, прилагането и развитието на достиженията на правото от Шенген³.
- **Лихтенщайн:** Настоящото предложение представлява развитие на разпоредбите на правото от Шенген по смисъла на Протокола между Европейския съюз, Европейската общност, Конфедерация Швейцария и Княжество Лихтенщайн за присъединяването на Княжество Лихтенщайн към Споразумението между Европейския съюз, Европейската общност и Конфедерация Швейцария за асоцииране на Конфедерация Швейцария към въвеждането, прилагането и развитието на достиженията на правото от Шенген.

² ОВ L 176, 10.7.1999 г., стр. 36.

³ ОВ L 53, 27.2.2008 г., стр. 52.

Предложение за

РЕШЕНИЕ НА СЪВЕТА

допълващо Кодекса на шенгенските граници по отношение на наблюдението на морските външни граници в контекста на операцияното сътрудничество, координирано от Европейската агенция за управление на оперативното сътрудничество по външните граници

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за създаване на Европейската общност,

като взе предвид Регламент (ЕО) № 562/2006 на Европейския парламент и на Съвета от 15 март 2006 г. за създаване на Кодекс на Общността за режима на движение на лица през границите (Кодекс на шенгенските граници)⁴, и по-специално член 12, параграф 5 от него,

като взе предвид предложението на Комисията,

като има предвид, че:

- (1) Целта на наблюдението на границите е да предотврати неразрешено преминаване на границата, да се противопостави на трансграничната престъпност, да залови и да предприеме други мерки срещу лица, които незаконно преминават границата. Наблюдението на границите има за цел да предотврати и да разубеди лицата от заобикаляне на проверките на гранично-пропускателните пунктове, както и да разкрие незаконното преминаване на външните граници.
- (2) Европейската агенция за управление на оперативното сътрудничество по външните граници на държавите-членки на Европейския съюз („агенцията“) отговаря за координирането на това сътрудничество между държавите-членки за улесняване на прилагането на правото на Общността, включително по отношение на наблюдението на границите. Необходими са допълнителни правила по отношение на наблюдението на границите, осъществявано от морски или въздушни екипи на една държава-членка на морската граница на друга държава-членка в контекста на операцияното сътрудничество, координирано от агенцията и за по-нататъшно укрепване на това сътрудничество.
- (3) Съгласно Регламент (ЕО) № 562/2006 и общите принципи на общностното право мерките, предприети в хода на операция по наблюдение на границата, следва да бъдат в съответствие с търсените цели и да зачитат напълно основните права и правата на бежанците и на лицата, търсещи международна закрила, като това

⁴ ОВ L 105, 13.4.2006 г., стр. 9.

включва по-специално забрана на отблъскването. Държавите-членки са обвързани с разпоредбите на общностното право в областта на политиката за убежище и по-специално с Директива 2005/85/ЕО на Съвета от 1 декември 2005 година относно минимални норми относно процедурата за предоставяне или отнемане на статут на бежанец⁵ в държавите-членки по отношение на молбите за предоставяне на убежище, подадени на територията, включително на границата и в транзитните зони, на държавата-членка.

- (4) Европейският съвет, на заседанията си от 18 — 19 юни 2009 г. и 29 — 30 октомври 2009 г., подчерта необходимостта от укрепване на операциите по граничен контрол, координирани от агенцията, и от ясни правила за съвместно патрулиране и сваляне от борда на спасени лица.
- (5) Следва да бъде взет предвид фактът, че операциите по наблюдение на границите, координирани от агенцията, се провеждат съгласно оперативен план, съгласуван между участващите държави-членки и агенцията и съгласно програма и инструкции, предоставени от координационен център, в който са представени държавите-членки и агенцията, и че преди началото на операцията се определят една или повече държави-членки домакини, чиито граници ще бъдат обект на наблюдение. Насоките, посочени в настоящото решение, следва да бъдат включени в този оперативен план.
- (6) Прилагането на настоящото решение не засяга задълженията на държавите-членки съгласно Конвенцията на Организацията на обединените нации по морско право, Международната конвенция за безопасност на човешкия живот по море, Международната конвенция за търсене и спасяване по море, Конвенцията на ООН срещу трансграничната организирана престъпност и Протоколът към нея срещу нелегалния трафик на мигранти по суша, море и въздух, Конвенцията за статута на бежанците, Европейската конвенцията за правата на човека и други международни инструменти от значение.
- (7) В съответствие с международното право всяка държава следва да изисква от капитана на кораба, плаващ под неин флаг, да окаже помощ на всяко открито в морето лице, което е в опасност, и възможно най-бързо да пристъпи към спасяване на това лице, ако това може да се извърши без сериозна опасност за кораба, неговия екипаж или пътници. Тази помощ следва да бъде оказана без значение на гражданството или статута на нуждаещите се лица или на обстоятелствата, при които са открити. Настоящото решение не засяга отговорностите на органите за издирване и спасяване, включително по отношение на осигуряване на координация и сътрудничество с цел спасените лица да бъдат транспортирани до безопасно място.
- (8) Настоящото решение зачита основните права и спазва принципите, утвърдени по-специално в Хартата на основните права на Европейския съюз, а именно човешко достойнство, забрана за изтезания и нечовешко или унижително отношение или наказание, право на свобода и сигурност, принцип на неотблъскване, недискриминация и правата на детето. Настоящото решение

⁵ ОВ L 326, 13.12.2005 г., стр. 13.

следва да се прилага от държавите-членки в съответствие с тези права и принципи.

- (9) Предвид това, че целите на предстоящите действия, а именно приемане на допълнителни правила за наблюдение на морските граници от гранична охрана, чиято дейност е координирана от агенцията, не могат да бъдат постигнати в достатъчна степен от държавите-членки вследствие на различията в техните законодателства и практики, и в този смисъл могат да бъдат по-успешно постигнати на общностно равнище поради многонационалния характер на операциите, Общността може да приеме мерки в съответствие с принципа на субсидиарност от член 5 от Договора. В съответствие с принципа на пропорционалност, установен в посочения член, настоящото решение не надхвърля необходимото за постигането на тези цели.
- (10) В съответствие с член 2 от Протокола за позицията на Дания, приложен към Договора за Европейския съюз и Договора за създаване на Европейската общност, Дания не взе участие в приемането на Регламент (ЕО) № 562/2006 и следователно тя не е обвързана с него и не го прилага. При все това, имайки предвид, че Регламент (ЕО) № 562/2006 се основава на достиженията на правото от Шенген съгласно разпоредбите от дял IV на част трета от Договора за създаване на Европейската общност, Дания, в съответствие с член 5 от протокола, уведоми с писмо от 8 юни 2006 г. за транспонирането на този регламент в националното си законодателство. Следователно по силата на международното право Дания е длъжна да прилага настоящото решение.
- (11) Що се отнася до Исландия и Норвегия, настоящото решение представлява доразвиване на разпоредбите от достиженията на правото от Шенген по смисъла на споразумението, сключено между Съвета на Европейския съюз и Република Исландия и Кралство Норвегия за асоциирането на последните в процеса на изпълнение, прилагане и развитие на достиженията на правото от Шенген⁶, които спадат към областта, посочена в член 1, буква А от Решение 1999/437/ЕО на Съвета⁷ относно определени условия по прилагането на това споразумение.
- (12) По отношение на Швейцария настоящото решение представлява развитие на разпоредбите на достиженията на правото от Шенген по смисъла на Споразумението, сключено от Европейския съюз, Европейската общност и Конфедерация Швейцария относно асоциирането на Конфедерация Швейцария към изпълнението, приложението и развитието на достиженията на правото от Шенген⁸, които спадат към областта, посочена в член 1, буква А от Решение 1999/437/ЕО, във връзка с член 3 от Решение 2008/146/ЕО на Съвета относно сключването на това споразумение⁹.
- (13) По отношение на Лихтенщайн настоящото решение доразвива разпоредбите от достиженията на правото от Шенген по смисъла на протокола, подписан между Европейския съюз, Европейската общност, Конфедерация Швейцария и Княжество Лихтенщайн относно асоциирането на Княжество Лихтенщайн към

⁶ ОВ L 176, 10.7.1999 г., стр. 36.

⁷ ОВ L 176, 10.7.1999 г., стр. 31.

⁸ ОВ L 53, 27.2.2008 г., стр. 52.

⁹ ОВ L 53, 27.2.2008 г., стр. 1.

споразумението между Европейския съюз, Европейската общност и Конфедерация Швейцария за асоцииране на Конфедерация Швейцария в процеса на изпълнение, прилагане и развитие на достиженията на правото от Шенген, които спадат към областта, посочена в член 1, буква А от Решение 1999/437/ЕО, във връзка с член 3 от Решение на Съвета 2008/261/ЕО за подписването и за временното прилагане на някои разпоредби от Протокола¹⁰.

- (14) Настоящото решение представлява развитие на разпоредбите от достиженията на правото от Шенген, в които Обединеното кралство не взема участие в съответствие с Решение 2000/365/ЕО на Съвета от 29 май 2000 г. относно искането на Обединеното кралство Великобритания и Северна Ирландия да участва в някои разпоредби от достиженията на правото от Шенген¹¹. Следователно Обединеното кралство не взема участие в приемането на настоящото решение, не е обвързано от него, нито е обект на прилагането му. Ето защо Обединеното кралство не следва да бъде адресат на настоящото решение.
- (15) Настоящото решение представлява доразвиване на разпоредбите от достиженията на правото от Шенген, в които Ирландия не участва, в съответствие с Решение 2002/192/ЕО на Съвета от 28 февруари 2002 г. относно искането на Ирландия да участва в някои разпоредби от достиженията на правото от Шенген¹². Следователно Ирландия не участва в приемането на настоящото решение и не е обвързана от него, нито е обект на прилагането му. Ето защо Ирландия не следва да бъде адресат на настоящото решение.
- (16) Комитетът по Кодекса на шенгенските граници, с който беше проведена консултация на 19 октомври 2009 г., не се произнесе със становище, поради което Комисията, в съответствие с член 5а, параграф 4, точка а) от Решение 1999/468/ЕО, представи на Съвета предложение относно мерките, които следва да бъдат предприети, и го изпрати и до Европейския парламент,

ПРИЕ НАСТОЯЩОТО РЕШЕНИЕ:

Член 1

Наблюдението на морските външни граници в контекста на оперативното сътрудничество между държавите-членки, координирано от Европейската агенция за управление на оперативното сътрудничество по външните граници на държавите-членки на Европейския съюз („агенцията“) се извършва съгласно насоките, посочени в приложението. Тези насоки представляват част от оперативния план, който се изготвя от агенцията и участващите държави-членки за всяка операция, координирана от агенцията.

¹⁰ ОВ L 83, 26.3.2008 г., стр. 3.

¹¹ ОВ L 131, 1.6.2000 г., стр. 43.

¹² ОВ L 64, 7.3.2002 г., стр. 20.

Член 2

Адресати на настоящото решение са Кралство Белгия, Република България, Чешката република, Кралство Дания, Федерална република Германия, Република Естония, Република Гърция, Кралство Испания, Френската република, Италианската република, Република Кипър, Република Латвия, Република Литва, Великото херцогство Люксембург, Република Унгария, Република Малта, Кралство Нидерландия, Република Австрия, Република Полша, Португалската република, Румъния, Република Словения, Словашката република, Република Финландия и Кралство Швеция.

Съставено в Брюксел,

За Съвета

Председател

ПРИЛОЖЕНИЕ

Насоки за морските операции на FRONTEX

1. Общи принципи

- 1.1 Мерки, предприети в хода на операция по наблюдение, следва да се провеждат по начин, който не излага на риск безопасността на откритите или спасени лица, или на участващите екипи.
- 1.2 При всички операции следва да бъдат отчитани специалните *нужди* на деца, жертви на трафик, лица, нуждаещи се от спешна медицинска помощ, лица, нуждаещи се от международна закрила и други лица в особено уязвимо положение.
- 1.3 Тези насоки следва да се прилагат от държавите-членки в съответствие с основните права. Държавите-членки следва да гарантират, че служителите на граничната охрана, участващи в операции по наблюдение, са преминали обучение относно съответните разпоредби за основните права и бежанското право и са запознати с международния режим за издирване и спасяване.

2. Прихващане

- 2.1 При засичане на кораб (или друг плавателен съд) е необходимо приближаване до него, за да бъде разпознат и да се установи какъв е по националност, като до предприемане на допълнителни мерки следва да бъде наблюдаван от разстояние. Информацията за плавателния съд се съобщава незабавно на координационния център, създаден в контекста и за целите на морската операция, координирана от Frontex
- 2.2 Ако плавателният съд навлиза или е навлязъл в прилежащата зона или териториалните води на държава-членка, която не участва в операцията, информацията за плавателния съд се съобщава на координационния център, като той следва да я изпрати на заинтересованата държава-членка.
- 2.3 Информация за всеки плавателен съд, за който съществува подозрение, че извършва други незаконни действия в морето извън обсега на операцията, се съобщава на координационния център, който следва да я изпрати на заинтересованата/ите държава/и-членка/и.
- 2.4 Мерки, предприети в хода на операция по наблюдение срещу кораби или други плавателни съдове, за които има разумни основания да се подозира, че превозват хора с намерение да избегнат проверките на гранични контролно-пропускателни пунктове, могат да включват:
 - (а) изискване на информация и документи относно собствеността, регистрацията и пътуването и относно самоличността, гражданството и други данни за лицата на борда, които са от значение;

- (б) спиране, качване на борда и претърсване на плавателния съд, товара му и лицата на борда, както и разпитване на лицата на борда;
- (в) уведомяване на лицата на борда, че нямат право да преминават границата, и че лицата, управляващи плавателния съд, могат да бъдат подведени под отговорност за улесняване на пътуването;
- (г) задържане на плавателния съд и на лицата на борда;
- (д) издаване на заповед плавателният съд да промени курса си към напускане на териториалните води или прилежащата зона, или към избягване на възможността за навлизане в териториалните води или прилежащата зона, придружаване на плавателния съд или оставане в близост до него докато промени курса си в правилната посока;
- (е) отвеждане на плавателния съд или на лицата на борда до трета държава или предаване на плавателния съд или на лицата на борда на органите на трета държава;
- (ж) отвеждане на плавателния съд или на лицата на борда до държавата-членка домакин или до друга държава-членка, участваща в операцията.

2.5. Мерките, посочени в точка 2.4, следва да се предприемат при следните условия:

2.5.1. Териториални води и прилежаща зона

Мерките, посочени в точка 2.4, се предприемат след разрешение и в съответствие с инструкциите, дадени на участващия екип от държавата-членка домакин посредством координационния център. За тази цел участващият екип следва да съобщи на държава-членка домакин посредством координационния център дали капитанът на прихванатия плавателен съд е поискал уведомяване на дипломатически представител или консулско длъжностно лице от държавата, под чийто флаг плава.

2.5.2. Изключителна икономическа зона и открито море

2.5.2.1. Ако плавателният съд плава под флага на държава-членка или носи обозначение на регистрация в държава-членка, участваща в операцията, към мерки съгласно член 2.4 се пристъпва след разрешение от държавата, под чийто флаг плава плавателният съд. Националният служител, представляващ държавата-членка в координационния център, следва да има пълномощия да даде или предаде това разрешение.

2.5.2.2. Ако плавателният съд плава под флага на държава-членка, която не участва в операцията или под флага на трета държава, или носи обозначение на регистрация в държава-членка, която не участва в операцията или в трета държава, от държавата, под чийто флаг плава плавателният съд, следва да бъде поискано по съответните канали потвърждение на регистрацията. Ако националността бъде потвърдена, от държавата, под чийто флаг плава плавателният съд, следва да бъде поискано разрешение да се предприемат мерки съгласно точка 2.4.

Координационният център следва да бъде информиран относно всяка комуникация с държавата, под чийто флаг плава плавателният съд.

- 2.5.2.3. Ако, макар да плава под чужд флаг или да отказва да покаже флага си, за плавателен съд има разумни основания да се предполага, че всъщност е от същата националност като участващия екип, екипът следва да пристъпи към удостоверяване на правото на плавателния съд да плава под този флаг. С тази цел той може да изпрати лодка под командване на офицер до плавателния съд, по отношение на който съществува подозрение. Ако след проверката на документите подозренията останат, той може да извърши по-нататъшно обследване на борда на плавателния съд, като действа с нужното внимание. По подходящи канали се осъществява връзка с държавата, под чийто флаг плавателният съд заявява, че плава.
- 2.5.2.4. Ако, макар да плава под чужд флаг или да отказва да покаже флага си, за плавателен съд има основание да се предполага, че всъщност е с националност от държава-членка, която участва в операцията, правото на плавателния съд да плава под този флаг се удостоверява след разрешение от тази държава-членка. Националният служител, представляващ държавата-членка в координационния център, следва да има пълномощия да даде или предаде това разрешение. Ако подозренията относно националността на плавателния съд се оправдаят, се предприемат мерки съгласно точка 2.4 при условията, определени в точка 2.5.2.1.
- 2.5.2.5. Ако има разумни основания да се подозира, че плавателният съд е без националност или може да бъде смятан за плавателен съд без националност, патрулният екип следва да пристъпи към удостоверяване на правото на плавателния съд да плава под издигнатия флаг. С тази цел той може да изпрати лодка под командване на офицер до плавателния съд, по отношение на който съществува подозрение. Ако след проверката на документите подозренията останат, той може да извърши по-нататъшно обследване на борда на плавателния съд, като действа с нужното внимание.

Мерки съгласно точка 2.4 се предприемат, ако подозренията затова, че плавателният съд е без националност се оправдаят и има разумно основание да се предполага, че извършва незаконен трафик на мигранти по море според Протокола срещу нелегалния трафик на мигранти по суша, море и въздух, допълващ Конвенцията на ООН срещу трансграничната организирана престъпност.

Счита се, че плавателен съд е без националност или може да бъде смятан за плавателен съд без националност, ако никоя държава не му е дала право да плава под неин флаг или ако плава под флагове на две или повече държави, използвайки единия или другия според ситуацията.

- 2.5.2.6. До получаване на разрешение от държавата, под чийто флаг плава плавателният съд или в отсъствие на такова, плавателният съд следва да бъде наблюдаван от разстояние. Не се предприемат никакви други мерки до получаване на изрично разрешение от държавата, под чийто флаг плава плавателният съд, освен необходимите за отстраняване на непосредствена опасност за човешки живот, както е посочено в част 3 или такива, които

произтичат от релевантни двустранни или многостранни споразумения, или до момента, в който плавателният съд навлезе в прилежащата зона.

- 2.6. Всички оперативни дейности в териториалните води на държава-членка, която не участва в операцията, или на трета държава се извършват съгласно разрешението и инструкциите на крайбрежната държава. На координационния център се съобщава за всяка комуникация с крайбрежната държава и последващите действия.

3. Ситуации на издирване и спасяване, възникващи в хода на операцията

- 3.1. Участващите екипи следва да окажат помощ на всеки плавателен съд или лице в опасност в морето. Те следва да окажат помощ независимо от националността или статута на лицето или обстоятелствата, при които лицето е открито.
- 3.2. При ситуации на несигурност в хода на операцията и опасения относно безопасността на плавателен съд или на лице на борда участващият екип изпраща по най-бързия възможен начин цялата налична информация на центъра за координация на спасителни операции, отговарящ за района на издирване и спасяване, в който се случват събитията.

В случай, че отговорният за областта на издирване и спасяване център за координация на спасителни дейности на третата държава не отговори на съобщението, изпратено от участващия екип, той следва да се свърже с центъра за координация на спасителни дейности на държавата-членка домакин, която се намира най-близо до спешната ситуация.

В очакване на инструкции от центъра за координация на спасителни дейности участващите екипи следва да предприемат всички необходими мерки за гарантиране на безопасността на съответните лица.

- 3.3. Участващите екипи следва да вземат предвид всички елементи и да съобщят оценката си на отговорния център за координация на спасителни операции, включително по-конкретно:
- а) наличието на искане за помощ;
 - б) плавателната годност на кораба и изгледите той да не достигне крайната точка от пътуването си;
 - в) броя пътници предвид вида на плавателния съд (претоварване);
 - г) наличието на необходимите запаси (гориво, вода, храна и др.) за достигане до брега;
 - д) наличието на квалифициран екипаж и командване на плавателния съд;
 - е) наличието на оборудване за безопасност и навигационно и комуникационно оборудване;
 - ж) присъствието на пътници, нуждаещи се от спешна медицинска помощ;

- з) присъствието на починали пътници;
- и) присъствието на бременни жени или деца;
- й) метеорологичните условия и условията за корабоплаване.

3.4. Наличието на спешна ситуация не зависи и не се определя непременно от отправено искане за помощ.

При случаи, в които, въпреки че плавателен съд е считан за намиращ се в спешна ситуация, лицата на борда отказват да приемат помощ, участващият екип уведомява центъра за координация на спасителни дейности и продължава да изпълнява задълженията си за оказване на подкрепа, предприемайки всички необходими мерки за безопасността на лицата на борда и избягвайки всякакви действия, които биха могли да утежнят ситуацията или да увеличат риска от наранявания или загубване на човешки живот.

3.5. Координационният център на операцията следва да бъде информиран във възможно най-кратък срок относно всеки контакт с центъра за координация на спасителни дейности и относно хода на действията, предприети от участващия екип.

3.6. Ако не може или вече не може да се счита, че плавателният съд се намира в ситуация на спешност, или че операцията по издирване и спасяване е приключила, след консултация с координационния център на операцията участващият екип следва да възобнови операцията в съответствие с разпоредбите в част 2.

4. Слизане

4.1. Оперативният план трябва да включва начините за слизане на прихванатите или спасените лица в съответствие с международното право и всички други приложими двустранни споразумения.

Като се спазва раздел 4.2., приоритет се дава на слизането в третата страна, от която лицата са започнали пътуването си, или през териториалните води или областта на издирване и спасяване, през която лицата са преминали, или, ако това не е възможно, на слизане в най-близкото от географска гледна точка място, където безопасността на лицата може да бъде осигурена.

4.2. Никое лице не може да бъде свалено или по друг начин предадено на властите на държава, по отношение на която има съществени причини да се смята, че лицето ще бъде подложено на преследване или мъчения, нехуманно или унижително отношение или наказания, или откъдето съществува риск лицето да бъде експулсирано или върнато в такава държава. На откритите или спасени лица по подходящ начин следва да се даде информация, по специално относно мястото на слизане, така че те да могат да изразят всички причини, поради които смятат, че на предложеното място на слизане ще бъдат подложени на гореспоменатото отношение.

- 4.3. На координационния център се съобщава за присъствието на лица по смисъла на точка 4.2., и той предава тази информация на компетентните власти на държавата-членка домакин.